

POLSKÁ HUDBA - 1

-hudba v nejširším možném kontextu

-zásadní momenty polské novodobé historie:

Polsko -Litevská unie (konec 14.stol-konec 18.stol.) -senát((rozhodující slovo), královská rada v čele s králem – omezené pravomoci = z toho problémy, které vedly na konci 18.st.k zániku polského státu

-15.-16 stol-rozkvět kulturní i ekonomický

-multinárodnostní a multináboženský stát -značná tolerance

-pol.hudba 16.stol – Mikolaj Gomulka, Waclaw Szamotul, Mikolaj z Krakova

-17.stol-počátky krize

-18.stol- prohloubení krize -vnitřní rozpory, války s Turky, úbytek ubyvateľstva, ekonom.pokles

= 1772 – 1.dělení Polska mezi Rusko, Prusko a Rakousko

-snaha o záchranu – reformy, konstituce 1791 -s tou šlechta nespokojena- další rozbroje (požádali Kateřinu II. O pomoc- ruský vojenský vpád do Polska

=1792 – 2.dělení Polska (Rusko, Prusko)

-vlna emigrace

-1794 -povstání vedl Tadeusz Kosciuszko -potlačeno

= 1795 -3.dělení Polska-zánik polského samostatného státu -rozdělení mezi Rus, Prus, Rak

-hudba reflektuje události – (30.let 17.stol.-ital operní společnost u pol.dvora)

-1765-králem založené Národní divadlo - součást reformy a snahy o vzdělávání

-první polské opery -1778 Maciej Kamiński – Obšťastněná nouze

-1794 – Jan Stefani – Domnělé kouzlo aneb Krakovští a horalé

-folklorní inspirace, národní témata

19.stol. - Evropa – myšlenky francouzské revoluce, romantismus, nacionalismus,
- slovanství

-Polsko -zábory:

-**ruský** – Kongresové království(dědictví po napoleonském Varšavském království) - nejprve autonomie, pak postupné omezování svobod, snaha o asimilaci, rusifikaci, přijetí pravoslaví – povstání 1830-31 -potlačeno -r

=represe kulturní, politická i náboženská – Velká emigrace (1831-1870) -hl do Francie (Poláci ce Francii)

-1863-další povstání-opět potlačeno

-roblém-vnitřní rozpory mezi samotnými Poláky-na základě třídních rozdílů

-**rakouský** – relativně nejsvobodnější; 1846 -povstání radikálních polských nacionalistů -potlačeno; v 2.pol.19.stol- intelektuální a kulturní polské centrum

-**pruský** -nejprve nejasný postoj k Polákům, za Bismarckova režimu -tvrdá asimilace

Polská reakce:

1.pol.19.stol – snaha o násilnou změnu

2.pol – soustředění se na vzdělávání národa, zvýšení národního povědomí

poslední třetina 19.stol – polit. A ekonom.změny -urbanizace, velké přesuny obyvatel do měst (1864 -zrušení nevolnictví v ruském záboru) – nové sociální tenze

(nacionalismus, antisemitismus)

kultura a hudba 19.stol – tajná výuka, spolky, školy, kavárny
1832-Varšava-Velké divadlo
Varšavský huá hudební společnost, konzervatoř
-sběr folkloru (Oskar Kolberg)
-velký rozkvět literatury

-hudba :

-F. Chopin(1820-1849),
-Stanislaw Moniuszko (1819-1872) -sběr písní, národní opery -Halka, Strašidelný dvůr

konzervativní následovníci -vzor Chopin a Moniuszko
-Wladyslaw Żeleński (1837-1921) – spoluzakladatel krakovské konzervatoře (1881)
-Zygmunt Noskowski (1846-1909) -1.symf.báseň Step, důležitá osobnost hud.života
Varšavy, pedagog (Fitelberg, Szymanowski, Rózycki)

virtuozové-skladatelé - propagace polské myšlenky v zahraničí
Henryk Wieniawski (1835-1880)
Ignacy Jan Paderewski (1860-1841) -podhalanský folklor – Tatranské album , opera
Manru, od raně romantické estetiky dospěl k pozdně romantické

Młoda Polska -lit-výtvtv modernistické hnutí -K.Przerwa-Tetmajer, S.Przybyszewski

-hudba - 1901-Varšavská filharmonie
– Mieczyslaw Karłowicz(1876-1909) -první velký symfonik, symfonické básně,
pozdněromantický idiom -*Powracające fale* op.9 z roku 1904, *Odwieczne pieśni* op.10, rok
1906, *Rapsodia litewska* op.11, rok 1906; *Stanislaw i Anna Oświęcimowie* op.12, 1907, *Smutna
opowieść* op. 13, 1908 a *Epizod na maskaradzie* op. 14
Grzegorz Fitelberg (1879-1953) - dirigent
Ludomir Rózycki (1884-1953), -neoromantismus spojený s folkl.provky
Apolinary Szeluto (1884-1966)
Karol Szymanowski (1882-1937)

Evropa-hudba